

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Acta Synodalia Osnaburgensis Ecclesiae, Ab Anno Christi
MDCXXVIII.**

Brogberen, Johannes

Coloniae Agrippinae, 1657

Vrbanvs Papa VIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14298

ruinæ spiritualis hac in parte occasio sint, scandalumque præbeant & ipsimet peccent.

Cum sanctissimus Dominus N. Papa Urbanus VIII circa S. Ioannis Bapt. Natiuitatis, Vigiliæ jejunium, si in festo sanctissimi Corporis Christi occurrat, decretum publicavit de illius observatione, hinc nos illud hic publicandum volumus.

Quo dicto lectum est per Secretarium Synodalem dictum decretum, ut sequitur.

D E C R E T U M

S. RITUUM CONGREGAT.

De non jejunando in vigilia S. Ioannis Baptiste, quando contingit die solennitatis Corporis Christi, die 24 Septembris anno 1638.

Cum anno proximè venturo 1639 vigilia S. Ioannis Baptiste incidat in diem solennitatis corporis Christi: Fuit à pluribus locorum Ordinariis supplicatum Sanctissimo pro declaratione, quid agendum

de jejunio eo die præscripto. Et supplicatione per Sanctitatem suam ad Sacram Rituum congregationem remissa, eadem S. Congregatio re maturè discussa, censuit: Non esse jejunandum neque abstinendum à carnibus, in festo solennitatis corporis Christi, sed anticipandum jejunium die antecedenti, nempe feriâ quartâ, pro ut jejunaretur in ipsa vigilia: Et videri eidem S. Congregationi, quod Sanctitas Sua, si ita placuerit, præciperet super hoc expediri Breve pro perpetuis futuris temporibus, quando idem casus contingerit: Et factâ per me Secretarium relatione de præmissis Sanctitati Suae, Sanctitas Sua sententiam S. Congregationis laudavit, & Breve pro toto orbe expediri mandavit, pro ut expeditum fuit. Tenoris ut sequitur.

C. Epif. Portu. Card. Pius.

Loco + sigilli.

Iulius Cincius Secret.

V R B A N V S P A P A V I I I.

Ad perpetuam rei memoriam.

Cum evenire quandoque possit, ut vigilia S. Ioannis Baptiste, in diem festum solennitatis Sanctissimi Corporis Domini nostri Jesu Christi incidat. Nos attendentes diem festum huiusmodi, quo tanti sacramenti institutio, summâ totius populi Christiani lætitiâ recolitur, è principalibus anni festivitatis existere, propterea de venerabilium Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardinalium sacris actibus præpositorum consilio, deinceps perpetuis futuris temporibus, quoties vigiliam prædictam, in dictum diem festum solennitatis Sanctissimi Corporis Domini nostri Jesu Christi incidere contingerit, non esse jejunandum, neque à carnibus abstinendum in die festo huiusmodi, sed anticipandum jejunium die immediate antecedenti, nempe feriâ quartâ, pro ut jejunaretur in ipsa vigilia: Apostolica auctoritate tenore præsentium statuimus & ordinamus: In contrarium facientibus non obstantibus quibuscunque. Volumus autem ut præsentium transumptis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides ubique adhibeatur, quæ ipsi præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ vel ostensæ. Dat. Romæ apud S. Mariam majorem sub annulo Piscatoris die 13 Octobris

anno M D C XXXVIIII. Pontificatus Nostris anno decimo sexto.

M. A. Maraldus.

Romæ ex Typographia Rev. Cam. Apostolicæ M D C XXXVIIII.

Deinde perrexit Secretarius in statuis relegendis.

A D D E C R E T U M X V I I.

O Auditores, hoc magnum est & maximæ considerationis, ut scilicet Pastor, cujus est Sacramenta administrare, meminerit, se sancta tractare, omnique temporis momento paratum esse oportere ad tam sanctæ administrationis munus: Quæ ergo vitâ castâ, purâ, sobriâ, & religiosâ esse debet, mentemque ipsam ab omni labe peccati immunem adju-trice divinâ gratiâ conservare? Nam et si sacramenta divinam quandam virtutem quæ ipsis inest, nunquam amittant, tamen impure ea ministrantibus æternam mortem afferunt. Quacunque diei vel noctis horâ ad sacramenta ministranda vocaris, ô Pastor, ô Sacellane, nullam tam sanctis pietatis officii moram interponas, (munus enim hoc tuum est, cujus causa ab Ecclesia, & populo sustentaris.) Sed, ô Pastores, quam multi vestrum sunt qui cum vocantur, vel vultu, vel verbis, vel alio signo non ostendant se gravatè ituros? Non desunt forsân etiam, qui se vel

v E e

excu-

excusent, vel differant ire, causantes periculum non subesse, & similia, tantum ut suæ commoditati studeant. Interim ægrotus angitur, sine ullo solatio moratur & moritur. Pastor ovem centesimam non quærit: Nec mirum, cum neq; nonaginta novem, sed se & sua tantum curet. Non sic, non sic Auditores, hilari vultu caritatem paternam prompti paratique omni momento inclamati filio exhibeamus: non illos Sacerdotem & Levitam Luc. 10. qui pertransierunt hominem qui in Latrones incidit, immites, semivivo ipso relicto, sed potius Samaritanum imitemur, qui curam illius non uti Pastor, sed uti proximus in se vera caritate suscepit. Sequamur exemplum Christi Domini Matth. 8. qui, cum puerum Centurionis absens sanare poterat, nec vocatus fuerat ut descenderet, dixit, veniam & curabo eum. Ita, ita officium vestrum exhibete Charissimi.

Ad DECRETVM XVIII.

Sacramentum extremæ unctionis tametsi singularem habeat animæ & corporis effectum, nihilominus in nonnullis locis admodum raro confertur: Quare monemus omnes serio ut conentur pro viribus & omni studio hujus sacramenti usum suis commissis inculcare, & illud ultro non petentes, ad id suscipiendum ex officio charitateque Christiana, ac præcepto Ecclesiæ disponere.

Præterea quæ hîc de sacramento Confirmationis lecta sunt nec à Nobis, nec à Suffraganeo Nostro Reverendissimo D. Casparo Episcopo Aureliopolitano, nunc in Domino defuncto, hæcenus observata fuisse, libenter fatemur: Contulimus tamen Nos ipsi, licet tanti muneris exequendi indigni, diversis in locis hujus Diocesis Nostræ, anno 1651 & 52, sed cum eodem hinc ad Ratisbonensem nostrum Episcopatum perrexerimus, præfatusque Suffraganeus Noster Coloniae æger decubuerit, & anno 1654 in Domino ibidem obierit, culpam hanc, quæ in Nobis tanta non fuit, in posterum diligenter statis temporibus compensare studebimus; præsertim cum Sanctissimus Dominus Noster Alexander Papa septimus alium ad Nostram nominationem Episcopum Aureliopolitanum creaverit, eundemque Diocesi huic Suffraganeum concesserit Reverendissimum D. Egidium Geleonium, SS. Theologiæ Doctorem, Præpositum Cranenbergensem, & Canonicum Scholasticumque Ecclesiæ S. Andreae Coloniae. Vos interim vestrum præstare officium in explicando hujus sacramenti virtutem, institutionem, ritumque debite illud suscipiendi.

Ad DECRETVM XIX.

Parochi quibus Parochiæ Hæreticæ suis vicinæ commendatæ, peractâ Synodo

statim inquirent, num aliqui in gradibus prohibitis sine dispensatione à Nobis, aut Vicario Nostro impetrata copulati. Intelleximus etiam quosdam ex Nostris Parochis personas nonnunquam Vulgares in domibus privatis sine proclamationibus matrimonio jungere; quod ipsum cum Canonibus Metropolitanis, & synodalibus statutis contrarium sit, gravibus posthac poenis subjacebunt si qui deprehensi fuerint.

Ad DECRETVM XX.

Inveniuntur adhuc nonnulli, qui in cærimonis Missæ sæpe vacillent, gestulationes & genuflexiones non usitatas nec necessarias exerceant; festa etiam secundum directorium Nostrium Calendariumque Osnabrugense non servent, minus alios servari faciant. Hos monemus ut se ad cærimonias juxta præscriptum Missalis Romani accommodent, & festorum observantiam juxta directorium curent, & apud alios procurent.

Præterea sane in hoc magnam experimur negligentiam, cum juxta priora nostra decreta Synodalia Sacerdotes ac Parochi negligentiores reperiuntur, qui vel rarius sacrificium illud tremendum ac incruentum peragunt, vel rarius confessionis sacramentum adeunt, minus scedas & testimonia menstruè suis Decanis in scripto mittunt: Quæ omnia cum sint contra foundationes, obligationes, decreta Synodalia sacrosque canones, severius in tales in posterum inquiremus, & in delinquentes animadvertemus: Monentes & in virtute Sanctæ Obedientiæ mandantes Decanis, ut ad hoc melius invigilent, menstruèque præfata testimonia exigant a singulis de Clero sibi concredito, ac ad manus Nostras proprias, vel in absentia ad officialem Nostrium transmittant, nisi & ipsi Nostram indignationem experiri velint.

Ad DECRETVM XXI.

UT hoc facilius facere possint, licet Bulla Cænæ Domini, Casus etiam alii tum sedi Apostolicæ, tum Episcopo reservati, in Rituali Nostro seu Agenda Diocesis clare & exacte poni curaverimus; tamen ut adhuc melius curati instruantur, pro eorum commoditate separatim talium designationem imprimi faciemus, in confessionalibus vel sacristia affigendam.

Ut autem Regulares præsertim exempti, qui à sede Apostolica magna obtinuerunt privilegia, sciant etiam se vigore cujuscunque privilegii à talibus casibus præfatis papalibus absolvere non posse, binas declarationes novissimas Urbani Papæ VIII desuper emanatas observari mandamus.

Hæc omnia reperies in fine hujus Synodi fol. & sequentibus sub literis A. B. C. D. E.

Ad

Ad DECRETVM XXIII
& XXIV.

Mirum Charissimi non est, talia peccata nimium pro dolor in hac patria vigere; quia multi eorum qui corripere deberent, curamque animarum habent, proximis mala exempla monstrant, Nobisque pro debita correctione non indicant; itaque simul suam conscientiam valde gravant, rationem & Deo & Nobis strictam reddituri.

Ad DECRETVM XXV.

Cum deprehenderimus à quibusdam pro præsentatione ad beneficia ac Pastorum certam pecuniæ summam non sine gravi peccato & Simonæ labe exigi: Hinc singulos monemus ut pro præsentatione aut collatione ad curata vel non curata beneficia cum nemine de certa pecunia, aut alia compensatione contrahant, scientes, quod si fecus fecerint eo ipso ad beneficia inhabiles fiant, & utraque pars una cum Mediatoribus gravissimis censuris innodetur, etiam Pontifici reservatis, & ad fructuum restitutionem teneantur, nec non jure præsentationis aut alio sibi competenti, pro illa vice cadant.

Ad DECRETVM XXVI.

Nolumus de hoc cæno pluribus loqui, vel de eo amovendo ultra priora Nostra statuere possumus. Quandoquidem vero aliqui de occulta hujusmodi coinquinatione suspectos se faciunt, eos ad tribunal DEI, cui omne cor patet, omnis voluntas loquitur, & nullum latet secretum etiam quod in abscondito fit, remittimus: Curabimus tamen & Nos diligentius inquiri, domos etiam per Laicos visitari; prioraque Nostra decreta de hujusmodi scortis ad catasta applicandis, & patriâ proscibendis; præterea Sacerdotes & Ecclesiasticos peccantes ulterius beneficiis privandos, serio exequi faciemus.

Vos vero Confessarios, qui tales absolvitis, officii vestri, juxta Canones & decretorum Nostrorum commonefacimus, vestrasque conscientias oneramus: Præcipue vero illorum, qui cum in eadem vivant culpa scandalosi, alios similes in confessionali sacrilege audiunt, & absolvere tentant: Et quid de his dicemus qui tales Confessarios quærunt; nisi quod mulus mulum scabat: & quam spem emendationis tales de se reddunt, imo quam spem salutis habere sibi possunt? Breviter; utriusque in posterum attendemus diligenter; & serio eos emendabimus, ne in Nos ipsos ira Dei provocetur.

Ad DECRETVM XXVII.

Indignamur merito inobedientiam, cum præcipue in beneficiis simplicibus provisi

instituantur, nec Nobis etiam postea de provisione aut qualitate fidem faciunt, vel provisi vel institutores.

Hinc merito serio hoc decretum repetimus, in contumaces tam institutores quam ipsos provisos certo animadversuri poenâ arbitrariâ. Idem etiam facturi contra eos, qui suorum beneficiorum quot, & quæ possident designationem ante proximam Synodum Nobis non tradiderint, pro ut ultimus §. hujus decreti præcipit.

Ad DECRETVM XXVIII.

Magnum, inquit S. Ioannes Chryso-
stomus, magnum quiddam dilectissimi, est Ecclesiæ Prælatio, & quæ multâ indiget sapientiâ ac fortitudine. Tantum hoc quæso Prælati, Præpositi, Decani aliique cogitate, quam ardua res sit Ecclesiæ prælatio: quæ non tantum in dignitate aut majoribus redditibus consistit, sed quanto major est prælatio, tanto major unicuique est reddenda ratio. Bono exemplo, caritatis Zelo, singulari sollicitudine, maximâ curâ in sibi commissos opus est; ne ex Prælatiis fiant tantum elati, & pascant semetipsos, neglecto grege. Certe tales potentes potenter tormenta patientur.

Ad DECRETVM XXIX.

Archidiaconi Nostrum hoc decretum bene considerare, suamque commissionem examinare debent, ne & suas & aliorum conscientias ulterius aliqui gravent: Zelus domus Dei & animarum nonnunquam & in his & in illis deest, cum scilicet cupiditas prædominatur, & emunctio tantum quæratur. A multo tempore nostri regiminis, vix recordamur, ullam ab iis ad Nos factam relationem, pro ut obligati sunt, licet gravissimos nonnunquam casus, præsertim belli licentiâ contigisse dubium vix esse possit. Imo ab ipsis multa contra canones Concilii Trident. suamque commissionem non sine læsione & suæ & aliorum conscientiarum, attentantur. Sunt & alia circa quæ propediem cum illis tractabimus. Interim eos per misericordiam Dei in hoc confes-
sibus exhortamur, ut officium suum per se suosque ita peragant, quatenus nec Nos de ipsorum promotione, nec ipsi de tanti officii susceptione damnari à Domino, sed remunerari potius in cælo mereamur.

Ad DECRETVM XXX.

Exspectamus similiter crebriores relationes à Decanis ruralibus, ut ad minimum singulis trimestribus, seu quatuor temporibus, ad Nos vel vicarium Nostrum statum sui Decanatus, Ecclesiarum & personarum commissarum exactè transcribant: Et Ecclesiasticorum mensuræ saltem confessionis testimonia diligenter transmittant, cum infertione

tione diei & loci, & subscriptione ipsius Confessarii propria manu & sigillo.

Ad DECRETVM XXXI.

MAjorem requirimus à Parochis diligentiam, præsertim quibus ante hac inspectionem vicinarum Parochiarum hæreticarum, ut de iis æquè ac propriis solliciti sint, & de conversis, communicantibus ac numero animarum Nobis rationem reddant, commisimus ac commendavimus. Quem in finem peractâ Synodo præsentibus adhuc Parochis, distributio ante hac facta revidebitur, & ulterior commissio dabitur.

Ad DECRETVM XXXII.

Restant adhuc aliqua testamenta tempore belli condita, quæ necdum executioni demandata, nec rationes redditæ; ideoque monentur Executores ut sub pœnis à jure, statutis Metropolitanis & Synodalibus Nostri latis satisfaciant, vel saltem de absolutione aliunde licite obtentâ intra mensis spatium coram Nobis vel officiali Nostro canonice doceant, in posterum vero annus executionis accurate sub iisdem pœnis observetur.

Ad DECRETVM XXXIII.

Monemus omnes Beneficiatos ut in conservandis aut recuperandis bonis suis non tam sint negligentes aut pusillanimes, ut si quid à Laicis patiantur, contradictioni statim animum abjiciant.

Ad DECRETVM XXXIV.

Magna quoque in hoc deprehenditur negligentia, cum vix ullæ copiæ fundationum ad consistorium Nostrium missæ fuerint. Quare mandamus sub pœna viginti aureorum omnibus & singulis, ut ab hac die usque ad aliam Synodum fundationes originales (si vero haberi non possint) vidimatas Nobis copias exhibeant, ac tradant. Curandum etiam ut immunitates tam locales, quam reales & personales Cleri serventur, ideoque laicæ personæ, ac præcipuè cives non tam facile ad immunitates admittendi sunt, ne cum illis immunitas patiatur.

Ad DECRETVM XXXV.

Tria hic continentur, ut juste, sobrie ac piè vivatis, juxta doctrinam S. Pauli ad Titum 2. Iustitia enim exigit ut in sortem Domini vocati ac electi, & qui de rebus Ecclesiasticis, patrimonioque Christi, & ab omni levitate sæculari abstracti vivunt, à reliquo populo distincti habitu & moribus se tales esse ostendant, ne in eos jure dici possit: Amice quomodo huc intraisti non habes Ve-

stem nuptialem? & ad hoc ipsum sollicitudinis Nostræ obtutum merito dirigimus; sacris canonibus obligati, justitiâ vincti, exemplo aliarum Dioecesum reformatarum excitati, & in hac etiam Nostra non solum Prædecessorum in hoc, pietate inducti, verum etiam Nostro sub regimine anno 1628 & sequentibus obedientia vestra recreati. Sed quos jam videmus inter vos? Dolemus conspici inter vos barbibus incultis luridos, capillitio deformes, habitu vel nihil vel parum à Laicis discrepantes, nulla etiam tonsura insignitos. Suspiciamus juvenes quosdam vanitati ac novitati vestium, & capillorum longitudini ac comptioni studentes, circinulos agere, nec à Prælatiis, quorum tamen curæ est, corrigi vel corrigi, nobisque occasionem præbere, ut Nos ipsi Nostri officium in admonendo corrigendove tandem facere debeamus: Quare novitis si quis in posterum in habitu clericali decenti & tonsura non inveniatur; privilegiis Cleri, forique ac præminentis minimè sit gavivus, nec apud Nos, quicumque sit, & alios ut Ecclesiasticus habendus, sed inter Laicos numerandus, tanquam Clero imponens, adhibitis etiam pœnis: Nolumus enim ut cum religionis dedecore, status Ecclesiastici despectu, Dei contemptu & propriæ salutis dispendio, de cætero abutantur: non obstante quavis prava consuetudine, hoc tempore belli introducta, dum inimicus homo zizania superfeminavit, aut aliorum locorum abusu & corruptela, quæ jura canonica abolere non potest, aut censuras pœnasque infringere. Cogitate quæso heterodoxæ fidei æmulorum in hoc majorem observantiam, & apud suos reverentiam: unde volumus ut ad ipsorum distinctionem de cætero nemo breviori utatur tunica, quam ultra genua duos saltem digitos promanante, atque circa lumbos pro antiquo more cingulo ligata, ni pœnis subjacere velit.

Ad sobrietatem quod attinet, si quis in popinis deprehendatur, aut commestationibus ac comotationibus nimium indulgeat; cum per hoc Cleri respectus lædatur, domus Dei & animarum cura negligatur, indignationem Nostram & seriam animadversionem se non evasurum, sentiet: Tabaci usum præter necessitatem sanitatis, etiam ante hæc vetuimus, præsertim quacunque ex causa ante sacrificium Missæ, vel sacram communionem. Ad Nos etiam perlatum est talem usum fieri vel ab Ecclesiasticis, vel à Custodibus ministris, in ipsis nonnunquam Ecclesiis vel Sacratiis: tales sciant id ratione loci ac temporis omnibus etiam Laicis ab Urbano VIII, sub pœna excommunicationis prohibitum. Ecclesiasticos, qui eo opus habent, nolumus ut cum Laicis vel inter se, per fistulas comotando, & ad mensuras æquales provocando, sed in suis cubiculis

biculis privatim moderatè utantur, alias se poenis irremissibiliter subijciendos sciant.

Pietatem vobis commendari debere dolemus, præsertim quibusdam horarum Canoniarum recitationem: cum hoc fundamentum sit vocationis Vestrae, vitæ vestrae, imo salutis vestrae.

Ad DECRETVM XXXVI.

Pudet nonnunquam intrare Ecclesias tam sordidas, quam vix ulla domus: dolemus etiam tabernaculum ubi Sanctissimum Sacramentum asservatur, in multis Ecclesiis non clausum repertum fuisse; quod revera parvam in Deum pietatem ac reverentiam demonstrat; sicuti etiam quod nonnemo idem Sanctissimum Sacramentum in corporali asservet, vel ad ægrotos ita deferat, cum tamen pixide parvâ argenteâ includi debeat. Et quid mirum si minor cura fontis baptismalis, qui semper clausus esse debet, Sacrificiæ, & totius suppellectilis Ecclesiasticæ appareat. Pudeat vos de talibus toties debere moneri. Vnde si quando in transitu aut alias inopinatò sordes hujusmodi à Nostris deprehendantur, caveat sibi quisque à noxa. Idem dicimus de cœmeteriis, quæ ut à bestiis immunia sint, debitè claudantur.

Ad DECRETVM XXXVII.

Vnicum restituendæ & conservandæ religionis medium est, recta juventutis in pietate & moribus instructio, & nihil ferè quod magis amorem Parochis conciliet, quare in eo ante omnia omnem operam collocent, ut si ipsi, exemplo multorum piorum ac Zelosorum Pastorum, ipsi pro vitando etiam otio juventutem instruere velint, ubiq; Scholæ instituantur, nobisque media suggerant implorato etiam brachio sæculari; quia nemo tam crudelis erit in suos, sive in sibi commissos, ut eos non cupiat piè & Christianè educari.

Ad DECRETVM XXXVIII
& XXXIX.

Regulares quanto magis perfectionem profitentur, tanto cautius ambulent, præcipuè cum ad Laicos divertunt, & ii maxime qui ad eleëmofynas conquirendas emittuntur,

& se à socio nonnunquam dies integros noctesque separant, ut tunc eò magis Evangelicæ perfectionis signa ostendant, & bonum conversationis suæ odorem post se relinquunt, cum nil magis Laicorum animos offendant, quam dum eos quos Magistros vitæ & morum venerantur, exempla de se pravitate relinquere vident. Quare superiores singulorum Conventuum hujus Nostræ Diocesis seriò monemus, imo, ut in similibus, Sedis Apostolicæ delegatis, in virtute Sanctæ obedientiæ mandamus, ut suis hæc serio inculcent, ne nos in tales delinquentes severius quid statuere cogamur. Similiter etiam petimus, ut superiores vicinorum conventuum extra dicecesin Ordinis sui, imo & ipsos Provinciales moneant, ne pro colligendis eleëmofynis suos ad hanc dicecesin mittant, nisi quibus antiquitus per Prædecessores Nostris & Nos indultum dignoscetur; & tales eligantur, qui se Religiosos ubique verbo & exemplo præstent; nisi aliter vagantes Nostram indignationem, meritasque poenas experiri velint.

Quæ vero bullæ Gregorii XV, & Innocentii X, hic memorantur, ad longum typis dari huicque Synodo ad finem inferi faciemus.

Bullas has invenies sub literis F & G.

Ad DECRETVM XL.

Hoc decretum tanto accuratius observandum, quanto periculosius inter Hæreticos, qui semper libertati Ecclesiasticæ insidiantur, in hac dicecesi habitamus. Catholici insuper noverint, se in excommunicationem Bullæ Cœnæ Domini incidere, si immunitatem hanc Ecclesiasticam violent.

Peracta hucusque decretorum lectione, & latiori eorundem explanatione ab Illustrissima S. C. inserta, Secretarius Synodi descendit ex suggestu, & cum instaret hora duodecima interrogavit Illustrissimum num placeat indici finem hujus Sessionis secundæ? Respondit Illustrissimus, placet, indicatur tertia Sessio habenda post prandium horâ secundâ.

Secretarius deinde suggestum ascendit, indicxit finem hujus Sessionis, & tertiam ac ultimam ad horam secundam pomeridianam futuram. Post hæc Promotores Synodi insisterunt contra contumaces, reliquaque ut in prima Sessione peracta fuerunt, nec non totus Clerus denovo ad mensam Illustrissimæ S. C. ut pridie invitatus fuit.